

سرپرست مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهنگستان» خبر داد

توانمندسازی اساتید علوم انسانی در ۲۰ دوره آموزشی

با واحدهای دانشگاهی انجام شده ارائه می‌شوند. بعضی عناوین هم براساس درخواست شخصی برخی از اساتید دغدغه‌مند دریافت می‌شود. با توجه به تعدد عناوین پیشنهادی، فهرست عناوین نهایی دوره‌ها با توجه به حجم تقاضا برای یک دوره و اولویت‌های ملی و بومی و نیازهای روز اساتید انتخاب و اساتید آنها نیز با توجه به پیشنهاد واحدهای دانشگاهی یا کارگروه‌های تخصصی تعیین می‌شوند.

زمان برگزاری دوره‌ها مشخص شده است؟

با توجه به تدوین فهرست دوره‌ها و تأیید محتوای دوره‌ها توسط گروه‌های تخصصی مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی معاونت علوم انسانی و هنر دانشگاه، زمان برگزاری دوره‌ها در بازه زمانی ۱۰ تا ۲۷ تیرماه ۱۴۰۲ تعیین شده است. مرحله اول این دوره‌ها در حال برگزاری است و اساتید می‌توانند با مراجعه به سامانه ساجد، عناوین دوره‌ها را مشاهده و در دوره‌های مورد علاقه خود ثبت‌نام کنند. بعضی از دوره‌های طراحی شده در مرحله دوم برگزار خواهند شد که زمان دقیق آن به اطلاع اساتید خواهد رسید.

نحوه برگزاری دوره‌ها چگونه است؟

اولویت ما در معاونت علوم انسانی و هنر برگزاری دوره‌ها به صورت حضوری است. اما با توجه به گستردگی استقبال اساتید در سال‌های اخیر و به منظور بهره‌مندی گسترده وسیع‌تری از اساتید در کشور، در دو سال اخیر دوره‌ها به صورت مجازی برگزار شده است. در این دوره نیز مقرر شده ضمن هماهنگی با دانشگاه آزاد واحد الکترونیکی، دوره‌ها به صورت مجازی برگزار خواهد شد. گواهی دوره‌ها نیز با تأیید اداره کل توانمندسازی دانشگاه در اختیار شرکت‌کنندگان قرار خواهد گرفت.

آیا امکان پیشنهاد دوره جدید وجود دارد؟

با توجه به اینکه مأموریت توان‌افزایی به‌عنوان یک اقدام مستمر در دستور کار مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر قرار گرفته است، اساتید یا واحدهای دانشگاهی در خصوص تعریف دوره‌های آموزشی مورد نظر می‌توانند پیشنهاد خود را برای این مرکز ارسال کنند تا پس از طراحی سرفصل استاندارد، برنامه‌ریزی لازم صورت گیرد و زمینه برگزاری آن فراهم شود. درمورد اساتید و مدرسان پیشنهادی و محتوای دوره‌ها نیز امکان ارائه پیشنهاد وجود دارد.

ادراک محیطی در سیر تحول نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری، دادرسی افتراقی اطفال و نوجوانانزهکار، روانشناسی تبلیغات، روانشناسی رسانه، زبان‌شناسی ترجمه: درچه‌ای به سوی دانش، هنر و صنعت، شیوه‌های ارجاع‌دهی تخصصی فارسی و انگلیسی و مدیریت منابع، کاربرد اقتصاد رفتاری در بهبود سبک زندگی، متاورس در مدیریت، مخاطب‌پژوهی و مصورسازی شبکه‌های کتاب‌سنجی با VOSviewer

دوره‌های توانمندسازی چگونه طراحی می‌شوند؟

عناوین دوره‌ها از بین عناوین پیشنهادی و براساس نیاز اساتید محترم، اولویت‌بندی و انتخاب می‌شوند؛ پیشنهاد عناوین با روش‌های مختلفی دریافت می‌شود. برخی از عناوین براساس تشخیص گروه‌های تخصصی مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر در رشته‌های مختلف و برخی از عناوین هم توسط واحدهای دانشگاهی و در پاسخ به مکاتباتی که از طریق این مرکز

مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی معاونت علوم انسانی و هنر و همچنین واحدهای دانشگاهی، دوره‌هایی برای برگزاری به صورت ملی طراحی شده‌اند. البته علاوه‌بر این عناوین، بسیاری از واحدهای دانشگاهی نیز در طول سال دوره‌هایی را براساس نیاز اعضای محترم هیات‌علمی علوم انسانی و هنر خود به صورت استانی یا در سطح واحد برگزار می‌کند.

دوره‌ها در قالب چند عنوان قرار است برگزار شود؟

۲۰ عنوان؛ آشنایی کلی با جرائم سایبری، اصول و روش تحقیق کمی، اساسی‌سازی اصول دادرسی کیفری، اصول و راهکارهای تحقیق کیفی در آموزش زبان انگلیسی، اقدام‌های مغایر با فرزندآوری و افزایش جمعیت؛ جرم‌نگاری‌ها و نظام پاسخ‌دهی در قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، آزمایشگاه علوم ورزشی، بازخوانی حکمت شهر و شهرسازی در قرآن کریم، ترجمه ادبیات کودک و نوجوان (چالش‌های ترجمه)، تکامل فرهنگی، تکنیک‌های انتخاب نظام موضوعات در پژوهشیار، جایگاه‌شناسی مفهوم

علاوه‌بر برگزاری نشست‌های تخصصی مختلف در طول سال، مجموعه‌ای از دوره‌های توان‌افزایی طراحی و اجرا می‌شود که این دوره‌ها به‌طور کلی اهدافی از قبیل ارتقای سطح شناخت و نگرش اساتید و توان‌افزایی در راستای فرآیند یاددهی-یادگیری، آشنایی با رویکردهای جدید علمی به‌منظور پیشبرد علوم در مسیر تعالی، آشنایی با بانک‌های اطلاعاتی، نرم‌افزارها، سخت‌افزارها، محتواها و منابع به‌روز، توجه به مواجهه‌های مختلف با رویکردهای نوین علمی در دنیا و توجه به جنبه‌های مهارتی و تربیتی حوزه‌های دانشی را دنبال می‌کند.

این دوره‌ها هر ساله توسط مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه طراحی و برنامه‌ریزی شده و توسط اداره کل پژوهش و تحولات تکمیلی معاونت علوم انسانی و هنر برگزار می‌شود.

عناوین دوره‌های تابستان ۱۴۰۲ چیست؟

براساس مجموعه پیشنهادهای کارگروه‌های تخصصی مرکز

سارا طاهری

خبرنگار گروه دانشگاه

مدتی است که دانشگاه آزاد برگزاری دوره‌های توانمندسازی برای اساتید را در دستور کار خود قرار داده است. توان‌افزایی و دانش‌افزایی اعضای هیات‌علمی رشته‌های علوم انسانی و هنر به‌عنوان یکی از ارکان اساسی تحول و تعالی علوم و همچنین یکی از مأموریت‌های مستمر مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر بوده و هست. پیش‌بردار این مأموریت همواره با توجه به اقتضانات و شرایط محیطی موثر بر حکمرانی علم در کشور همراه بوده است.

ضرورت پرورش خلاقیت‌ها و نوآوری‌های علمی در دانشجویان، وجود متغیرهای محیطی گوناگون، ایجاد عرصه‌های علمی متنوع و ظهور رویکردهای جدید در حوزه تدریس و پژوهش، مسئولیت برگزاری دوره‌های توان‌افزایی اعضای هیات‌علمی توسط معاونت‌های موضوعی دانشگاه را دوچندان کرده است. نکته مهم تفاوت‌هایی است که مراکز علمی و دانش‌آموختگان جامعه ما نسبت به سایر جوامع دارند و انتظار می‌رود علاوه بر پیشرفت جایگاه علمی، ارتقای اخلاقی، اعتقادی و هنری اساتید نیز مورد توجه قرار گیرد، که این مهم با برگزاری دوره‌های توان‌افزایی دست‌یافتنی خواهد شد. بر همین اساس دوره‌های توانمندسازی معاونت علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد در نیمه اول سال ۱۴۰۲ آغاز شده و تا ۲۷ تیرماه امسال ادامه دارد. میثم چگین، سرپرست مرکز مطالعات، برنامه‌ریزی و تعالی علوم انسانی و هنر دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهنگستان» از جزئیات این دوره‌ها سخن گفت که در ادامه می‌خوانید.

III

در خصوص برنامه‌های توانمندسازی اساتید علوم انسانی و هنر توضیح دهید. مبنای تعیین عناوین و مدرسان دوره‌ها چیست؟

مبنای تعیین عناوین و مدرسان دوره‌ها و نشست‌های تخصصی معاونت علوم انسانی و هنر دانشگاه، نیازسنجی از اساتید و انتخاب بین عناوین موردنیاز براساس اولویت‌های تخصصی در هر رشته و انطباق با مأموریت‌های تحول و تعالی در علوم انسانی انتخاب می‌شود. در حال حاضر

۱۱ نکته در طراحی مسکن برای دانشگاهیان

تا در شرایط اضطرار و احتمال بروز آسیب‌های طبیعی و انسان‌ساخت، قدرت تحمل و تاب‌آوری لازم را داشته باشند. از طرف دیگر این مجتمع‌ها می‌توانند الگوی موفقیتی برای ساخت سایر مجتمع‌های مسکونی در نقاط دیگر کشور شوند.

۸ طراحی حلقه واسط فرهنگی میان مسکن و دانشگاه

اغلب مجتمع‌های مسکونی که مقرر است طراحی و اجرا شوند در کنار سایت‌های دانشگاهی هستند. وجه تمایز این مجتمع‌ها در طراحی و یافتن حلقه واسط فرهنگی میان مسکن و دانشگاه است که باید مدنظر طراحان قرار گیرد و در پی یافتن پاسخ به این سوال باید باشند که مجتمع مسکونی برای دانشگاهیان چه خصیصه، فرم و فضایی می‌تواند داشته باشد که دیگر مجتمع‌ها به آن دست نمی‌یابند؟

۹ به کارگیری معماری جمعی

یکی از راهبردهای طراحی، به کارگیری و استفاده از نظرات کاربران در فرآیند طراحی است (طراحی به وسیله مردم) که به آن معماری جمعی (community Architecture) اطلاق می‌شود. این راهبرد که واجد روش علمی است با توجه به مشخص بودن کاربران (اعضای هیات‌علمی و کارکنان) می‌تواند به زمینه‌ای پژوهشی قبل از طراحی تبدیل شود تا از پس آن علاوه‌بر به کارگیری نظرات کاربران، ایجاد حسن تعلق و حضور لحظه به لحظه آنها در فرآیند طراحی را ایجاد کرد. استفاده از روش‌های معمول ارزیابی پس‌سنجی (POE) یکی از راهکارهای دستیابی به معماری جمعی خواهد بود.

۱۰ تعامل سازمانی

ساخت مسکن نیازمند همراهی دستگاه‌ها و سازمان‌های متعدد خدماتی و نظارتی است. قبل از ورود به فرآیند طراحی نیاز هست تا به اندازه کافی از همراهی آنها به‌ویژه در شهرستان‌ها اطمینان داشت. این امر مستلزم ایجاد یک شبکه وسیع تعاملی از طریق روسای استانی یا نماینده دانشگاه در استان‌ها باشد.

۱۱ توجه به استانداردهای معماری پایدار

به‌عنوان یکی از چالش‌های اساسی پیش‌روی دانشگاه و نظریه اهمیت مصرف انرژی، با رعایت استانداردهای معماری پایدار علاوه‌بر جلوگیری از هدررفت منابع متعلق به نسل آینده، دانشگاه می‌تواند به الگوی قابل اطمینانی برای صنعت ساختمان در کشور تبدیل شود.

از طرف دیگر توجه به زمینه (context) و زمینه‌گرا بودن طراحی به‌ویژه توجه به زمینه‌های اجتماعی، کالبدی و تاریخی که این مجتمع‌ها در آن طراحی می‌شود می‌تواند به خلق نمونه‌های ویژه‌ای منجر شود که در معماری معاصر ایران ماندگار شوند.

۵ توسعه شیوه‌های جدید ساخت

نظریه اینکه متولی اصلی ساخت این مجتمع‌ها «دانشگاه» است، پیشنهاد می‌شود دانشگاه در به‌کارگیری شیوه‌های ابتکاری موجود در جهان با هدف صنعتی‌سازی و تسریع در ساخت با کمک پژوهشگران و متخصصان موجود در دانشگاه پیش‌رو باشد. این جهت‌دهی می‌تواند به ایجاد تحول جدی در شیوه‌های ساخت و همچنین ایجاد اعتماد عمومی و ارتقای اتکالی اجتماعی جامعه به دانشگاه باشد. در نظر گرفتن صنعتی‌سازی و سبک‌سازی نیز نتایج به کاهش تلفات ناشی از زلزله منجر خواهد شد، بلکه در مصرف منابع نیز صرفه‌جویی قابل توجهی ایجاد می‌کند.

۶ تمرکز بر اقلیم

از بزرگ‌ترین نواقص و خطاهایی که دانشگاه در گذشته برای ساخت فضاهای آموزشی انجام داده بود، ارائه و ساخت الگوی یکسان از بناهای آموزشی در تمامی واحدهای دانشگاهی بود. این خطا باعث شد تا بلوک‌های آموزشی مشابه، بدون توجه به اقلیم‌های متفاوت در کشور ساخته شدند که بعدها نتایج کارایی لازم را ایجاد نکردند بلکه هزینه‌های گزافی برای تامین آسایش حرارتی ایجاد کردند. چنانچه طراحی مجتمع‌های مسکونی در دانشگاه نیز با این خطا مواجه شود علاوه‌بر از دست رفتن منابع، باعث ایجاد تقاضای بالایی در مصرف انرژی در آینده خواهد شد که بار مضاعفی بر دوش دولت و کاربران آن خواهد داشت. توجه به اقلیم هر منطقه و ایجاد طراحی اختصاصی هرچند در ابتدای می‌تواند مستلزم هزینه باشد (که چشمگیر نیست) اما در دوره عمر این‌گونه که بین ۳۰ تا ۵۰ سال خواهد بود، صرفه‌جویی قابل توجهی محسوب می‌شود. از طرف دیگر استفاده از مصالح بوم‌آورد و محلی در شرایطی نیز می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

۷ پدافند غیرعامل

در خصوص مجتمع‌های مسکونی که توسط دانشگاه و با سرمایه‌های مردمی و دولتی در سایت‌های باز و در کنار دانشگاه‌ها ساخته می‌شوند باید به‌صورت ویژه به محبث پدافند غیرعامل توجه شود

شخصی از جمله شرایط حداقلی برای تعریف مناسب این ارتباط است. همچنین حفظ محرمیت سلسله‌مراتب، همسایگی‌ها، امنیت و رعایت حریم عمومی و خصوصی، هم در طراحی و هم در ساخت بایستی مدنظر قرار گیرد. در طراحی فضاهای عمومی و مشاع نیز ارتقای تعاملات اجتماعی مورد انتظار است که بایستی در طراحی فضاها به‌عنوان یکی از عوامل اصلی در نظر گرفته شود.

۳ بازگشت به هویت و دستیابی به کیفیت زندگی

کارایی هویتی طراحی مسکن، فارغ از مسائل اقتصادی یا فنی است. به‌نظر می‌رسد مهجور ماندن این موضوع به قدری به تنزل کیفیت زندگی منجر شده است که شأن مسکن را به مجموعه‌ای از مصالح کنارهم چیده شده تقلیل داده است (به‌صورت نمونه نگاه کنید به معضلات هویتی و اجتماعی مسکن مهر در اقصی نقاط کشور). عنایت به این مهم که به کارگیری اصول هویتی که نه به شکل صوری و برداشت سلیقه‌ای یا فردی از فرهنگ ایرانی-اسلامی است، بلکه از منظر محتوایی و درونی بایستی مورد مذاقه و بازبینی قرار گیرد. این مهم، فراتر از به کارگیری نمادین رنگ فیروزه‌ای، آجر، حیاط مرکزی، کاشی و تزئینات، نیاز به ایجاد ادراک و دریافت درونی از جوهره آن مفاهیم و مصادیق برای ایجاد این همانی با فضا، تعریف همسایگی‌ها و محلاتی با رویکرد ایرانی-اسلامی برای کاربرانی که سالیان درازی از آن استفاده خواهند کرد، دارد. اجرای محتوایی و کارکردی مفاهیمی همانند تعلق به مکان، حس زندگی و کیفیت خوب زیستن که محصول «طراحی درست» برای مجتمع‌های زیستی است از مجموعه‌ای که متولی آن یک «دانشگاه» می‌باشد توقعی است که از منظر عموم جامعه دور از انتظار نیست.

۴ انتخاب زمین و زمینه

اگرچه دانشگاه قاعدتاً و به شکل مشخص و از پیش تعیین شده‌ای زمین‌هایی را در اختیار دارد، اما انتظار می‌رود از میان این‌گونه زمین‌های در اختیار، به انتخاب زمین‌هایی بپردازد که واجد شرایط خاصی باشند. اول اینکه ارتباط نزدیک و قطعی‌تر با بافت و کالبد موجود شهرها داشته باشد و دوم دچار فقدان یا تشکیک در تامین زیرساخت‌ها نباشد؛ همچنین مسائل مرتبط با آلودگی هوا، فاضلاب، خشکسالی، مسیل‌ها، فرورفتن زمین و... در آن مورد کنترل جدی و آینده‌پژوهانه قرار گرفته باشد. در نهایت اینکه چنانچه در بافت فرسوده قرار دارد، با رویکرد زمینه‌گرا طراحی شود.

رضا نقدیبی

عضو هیات‌علمی دانشگاه آزاد رودهن

چالش‌های تامین مسکن اساتید، کارکنان و حتی مساله تامین محل زندگی دانشجویان متاهل موجب شده تا دانشگاه‌های مختلف کشور امروز به شکل جدی‌تر به حل این دغدغه‌ها بپردازند. تفاهم به‌وجود آمده برای ساخت مشترک مسکن برای اعضای هیات‌علمی و کارکنان دانشگاه آزاد با وزارت راه و شهرسازی در قالب طرح ملی مسکن دولت سیزدهم یکی از این نمونه‌هاست.

در نظر گرفتن ملاحظات طراحی و معماری این مجتمع‌های زیستی به‌منظور دستیابی به کیفیت‌های لازم در حوزه‌های مختلف هویتی، انسانی، فنی و اقتصادی می‌تواند از اهمیت خاصی برخوردار باشد که باید مورد توجه دانشگاه‌ها قرار گیرد. در ادامه این ملاحظات ارائه شده‌اند.

۱ یادگیری از درس‌آموخته‌ها

تجربه ساخت مجتمع‌های زیستی و مسکن این‌گونه در پنج دهه گذشته در کشور ایران تجربه‌ای قابل اعتنا است. از طراحی مجتمع‌های مسکونی قبل از انقلاب اسلامی (مجتمع مسکونی اکباتان، شهرک‌های مسکونی دروازه دولا، نارمک، بهجت‌آباد، شهرک شوشتر نو و...) تا ساخت مجتمع‌های مسکونی پس از جنگ و بازسازی مناطق جنگ‌زده و نهایتاً ساخت مسکن مهر در دهه ۸۰ تجربیاتی هستند که قطعاً درس‌آموخته‌های زیادی برای انجام پروژه‌های جدید در خود نهفته دارند. بر این اساس، جلوگیری از تکرار اشتباهات گذشته که قطع به یقین به معضلات اجتماعی تبدیل خواهند شد و می‌تواند به هدررفت منابع کشور منتهی شود، فرصتی است که اکنون در اختیار دانشگاه است تا محصول معماری تولیدشده بتواند از این درس‌آموخته‌ها استفاده کند.

۲ توجه به مقوله مطالعات محیط-رفتار

تجربه معماری مدرن نشان داده است که ساخت مسکن صرفاً با هدف ایجاد سرپناه نه تنها تامین‌کننده شرایط مادی انسان در درآمدت نخواهد بود، بلکه چالش‌هایی نوپدید نیز به‌وجود می‌آورد که خود، تبدیل به مسائل غامض برای اجتماع خواهد شد (نگاه کنید به وضعیت و سرانجام مجموعه مسکونی پرویت ایگو). به کارگیری راهبردی اصول ارتباط انسان و محیط از جمله قلمروپایی، خلوت، ازدحام و فضای